

BIBLIA JAKO HISTORIA

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 30 maja

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: 1 Sm 17,1-58; Iz 36,1-3; 37,14-38; Dn 1,1-21; 5,1-6,1; Mt 26,57-67; Hbr 11,1-40.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Jam jest Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewoli” (Wj 20,2; Pwt 5,6).

Biblia powstała w biegu historii. Biblijna historia zmierza liniowo naprzód od absolutnego początku, gdy Bóg stworzył wszystko, do ostatecznego końca, gdy On odnowi ziemię po powtórny przyjsciu Chrystusa.

Historyczny charakter *Pisma Świętego* to jedna z cech, która wyróżnia je wśród świętych ksiąg innych religii. *Biblia* zakłada istnienie Boga, który oświeca i działa w dziejach ludzkości — nie stara się nawet tego udowodnić. Na początku Bóg przemawia i na ziemi zostaje stworzone życie (zob. Rdz 1,1-31). Powołuje Abrama z Chaldei. Wyprowadza swój lud z niewoli w Egipcie. Własnym palcem pisze dziesięcioro przykazań na kamiennych tablicach (zob. Wj 31,18). Posyła proroków. Zsyła kary. Wzywa ludzi, by przestrzegali Jego boskiego prawa oraz głosili Jego plan zbawienia innym ludziom. Ostatecznie posyła na świat swojego Syna, Jezusa Chrystusa, na zawsze zmieniając bieg historii.

W tym tygodniu przyjrzymy się pewnym kluczowym zagadnieniom w historii ukazanej w *Biblii* oraz pewnym archeologicznym dowodom, które pomagają potwierdzić historię przedstawioną w *Biblii*.

Monarchia Dawida i Salomona wyznacza złoty wiek w dziejach Izraela. Ale co by było, gdyby Dawid i Salomon nie istnieli, jak twierdzą niektórzy? Co by było, gdyby ich królestwo — jak twierdzą niektórzy — nie było tak rozległe, jak opisuje to *Biblia*? Bez Dawida nie byłyby Jerozolimy, stolicy kraju (zob. 2 Sm 5,6-10). Bez Dawida nie byłyby świątyni zbudowanej przez jego syna, Salomona (zob. 1 Krl 8,17-20). Bez Dawida nie byłyby też przyszłego Mesjasza, gdyż obiecany Meszjasz miał się urodzić w rodzie Dawida (zob. Jr 23,5-6; Ap 22,16). Historia Izraela musiałaby zostać napisana na nowo. Jednak historia ta, dokładnie przedstawiona w *Piśmie Świętym*, jest tym, co wyznaczyło Izraelowi i wyznacza Kościołowi jego wyjątkową rolę i misję.

Przeczytaj 17. rozdział 1 Księgi Samuela. Jak Bóg dał zdecydowane zwycięstwo Izraelowi? Kim posłużył się, by zostało odniesione to zwycięstwo? Gdzie nastąpiło to zwycięstwo?

Zwróć uwagę na dokładność geograficznego opisu przebiegu linii frontu w 1 Sm 17,1-3. Właśnie na wzgórzach na terenie izraelskiego obozu opisanego w tym rozdziale zlokalizowane jest współczesne stanowisko archeologiczne o nazwie Khirbet Qeiyafa. Najnowsze wykopaliska wskazują na to, że istniało tam masywnie ufortyfikowane miasto garnizonowe z czasów Saula i Dawida. Z miasta tego rozciągał się widok na dolinę. Odkryto tam pozostałości dwóch bram z owych czasów. Ponieważ większość miast w starożytnym Izraelu miała tylko jedną bramę, ta cecha pomaga zidentyfikować to miejsce jako hebrajskie Szaaraim (zob. 1 Sm 17,52), co oznacza: *dwie bramy*.

Skoro tak, to znaczy, że po raz pierwszy zidentyfikowano to starożytne biblijne miasto. W roku 2008 i 2013 odkryto dwie inskrypcje, które, jak wielu uważa, są najstarszymi hebrajskimi napisami. Na drugiej inskrypcji znajduje się imię Eszbaal, który był jednym z synów Saula (zob. 1 Krn 9,39).

W 1993 roku wykopaliska na stanowisku archeologicznym Tel Dan w północnym Izraelu doprowadziły do odkrycia monumentalnej inskrypcji wykonanej na rozkaz króla Chazaela z Damaszku, który upamiętnił swoje zwycięstwo nad *królem Izraela* i *królem z domu Dawida*. Tak samo jest nazywana dynastia Dawida w *Piśmie Świętym*, a więc odkrycie to stanowi archeologiczne potwierdzenie istnienia Dawida jako historycznej postaci, zgodnie z tym, co mówi *Biblia*.

Przemyśl, co oznaczałoby dla naszej wiary, gdyby, jak twierdzą niektórzy, król Dawid nie istniał?

Przeczytaj Iz 36,1-3; 37,14-38. W jaki sposób Bóg ocalił swój lud przed nawałą asyryjską?

W 701 roku przed Chrystusem Sancheryb poprowadził wojska asyryjskie przeciwko Judzie. Związane z tym wydarzenia zostały opisane w *Piśmie Świętym*. O tej kampanii wspomniał także sam Sancheryb. Na odkrytej w Niniwie przyzmie Sancheryba znajdują się jego chełpliwe słowa: „Czterdzieści sześć jego [Hiskiasza] warownych miast oraz niezliczone mniejsze miejscowości w ich sąsiedztwie obległem i zdobyłem”⁴⁵. W swoim pałacu w Niniwie Sancheryb uczcił zdobycie judzkiego miasta Lachisz, polecając wykonać na jednej ze ścian głównej komnaty pałacowej relief przedstawiający oblężenie i szturm na miasto.

Najnowsze wykopaliska archeologiczne w Lachisz odsłoniły ślady wielkich zniszczeń po tym, jak miasto zostało spalone przez Sancheryba. Jednak Jerozolima została cudownie ocalona. Sancheryb mógł jedynie pochwalić się następującą rzeczą: „Co do Hiskiasza, Judejczyka, (...) zamknąłem go jak ptaka w klatce w Jerozolimie, jego królewskim mieście”⁴⁶. Nie istnieje opis zniszczenia Jerozolimy ani wprowadzenia jeńców do niewoli.

To prawda, że Jerozolima była oblężona, ale *Biblia* informuje, że oblężenie trwało tylko jeden dzień, po czym anioł Pana przyniósł ratunek dla Jerozolimy. Prorok Izajasz przepowiedział:

— „Przeto tak mówi Pan o królu asyryjskim: Nie wkroczy on do tego miasta ani nie wypuści tam strzały, ani nie wystąpi przeciwko niemu z tarczą, ani nie usypie przeciwko niemu szańca. Drogą, którą przyszedł, powróci, lecz do tego miasta nie wkroczy — mówi Pan. I osłonię to miasto, i ocalę je przez wzgląd na ciebie i przez wzgląd na Dawida, mojego sługę” (Iz 37,33-35).

Rzecz ciekawą jest to, że tylko Lachisz zostało wyraźnie przedstawione na reliefie w Niniwie, stolicy Asyrii. Jerozolimy nie uwzględniono na ścianach pałacu. Sancheryb mógł się chełpić jedynie pokonaniem miasta Lachisz. Pokaz siły Boga Niebios nad bożkami Asyrii przejawiał się w wybawieniu Jego ludu. Bóg widział asyryjski najazd, słyszał słowa modlitwy Hiskiasza i podjął właściwe działania w odpowiedzi na nią.

Jak możesz pamiętać, że Bóg, który cudownie uratował Izraelitów w tamtym czasie i tamtym miejscu, jest tym samym Bogiem, do którego się dzisiaj modlisz, na którym dzisiaj polegasz i któremu dzisiaj ufasz?

⁴⁵ David W. Thomas, *Documents from Old Testament Times*, Nowy Jork 1961, s. 67 (przyp. red.).

⁴⁶ Tamże (przyp. red.).

W lipcu 2007 roku uczony z Uniwersytetu Wiedeńskiego pracował nad pewnym projektem w Muzeum Brytyjskim, gdy natknął się na glinianą tabliczkę z czasów Nebukadnesara, króla Babilonii. Na owej tabliczce znalazł imię Nebusarsekim należące do babilońskiego urzędnika wspomnianego w Jr 39,3 (zob. BL/BD/PIC). Nebusarsekim to jedna z wielu postaci — tak królów, jak i urzędników z czasów Daniela i Nebukadnesara — które zostały odkryte dzięki archeologii.

Przeczytaj 1. i 5. rozdział *Księgi Daniela*. Jak młodzieńcze decyzje Daniela przełożyły się na to, iż Bóg posłużył się nim jako swoim sługą i prorokiem, by wyrzucić wpływ na miliony ludzi w dziejach świata?

„Daniel postanowił w swoim sercu” (Dn 1,8 BD) pozostać wiernym Bogu w kwestii jedzenia i modlitwy. Te dobre nawyki, ukształtowane w młodym wieku, stały się podstawą dającą mu siłę przez całe jego długie życie. Wynikiem ich były: jasność myśli, mądrość i zrozumienie pochodzące z góry. Zauważyli to zarówno Nebukadnesar, jak i Belsazar. Daniel sprawował najwyższe urzędy państwowe w królestwie babilońskim. Jego postawa doprowadziła także do nawrócenia samego króla Nebukadnesara (zob. Dn 4,31-34).

Nebukadnesar był synem Nabopolassara. Razem zbudowali oni wspaniałe miasto, niezrównane w starożytnym świecie (zob. Dn 4,27). Babilon był ogromnym miastem jak na tamte czasy — miał ponad 300 świątyń, wspaniałą pałac królewski i potężny podwójny mur obronny, którego grubość wynosiła od 3,6 do 6,7 metra. W murze znajdowało się osiem głównych bram nazwanych imionami babilońskich bóstw. Najśłynniejsza była brama Isztar odkryta przez niemieckich archeologów i zrekonstruowana w Muzeum Pergamońskim w Berlinie.

W Dn 7,4 Babilonia została przedstawiona jako lew z orlimi skrzydłami. I rzeczywiście droga procesyjna prowadząca do bramy Isztar była ozdobiona wyobrażeniami 120 lwów. Podczas wykopalisk archeologicznych odkryto także wizerunek potężnego lwa rzucającego się na człowieka. Wizerunek ten można obecnie zobaczyć tuż za ruinami dawnego Babilonu. Wszystko to świadczy o tym, iż lew był trafnym symbolem wielkiego królestwa babilońskiego. Biblijna historia i biblijne proroctwa znajdują potwierdzenie w historii powszechnej i odkryciach archeologicznych.

W Dn 1,8 czytamy, że „Daniel postanowił w swoim sercu” (BD). Co to znaczy? Co ty powinieneś *postanowić w swoim sercu*?

Przeczytaj Mt 26,57-67; J 11,45-53; 18,29-31. Kim był Kaifasz i jaką rolę odegrał w skazaniu Chrystusa na śmierć? Kim był Poncjusz Piłat i dlaczego jego decyzja miała kluczowe znaczenie dla realizacji postanowienia Sanhedrynu?

Kaifasz był arcykapłanem, który kierował spiskiem mającym doprowadzić do śmierci Jezusa. Jego istnienie potwierdza także Józef Flawiusz (37-103), żydowski historyk związany z kulturą rzymską: „[Zarządca Syrii] Witeliusz (...) pozbawił godności arcykapłańskiej Józefa, który także nazywał się Kajfaszem, a oddał ją [godność arcykapłańską] Jonatanowi, synowi arcykapłana Ananosa (Annasza), po czym wrócił do Antiochii”⁴⁷.

W 1990 roku na południe od Jerozolimy odkryto grobowiec rodzinny zawierający dwanaście ossuariów, czyli glinianych/wapiennych skrzyń z pozostałościami kostnymi. Monety i ceramika znalezione w grobowcu wskazują na to, że pochodzi on z połowy pierwszego wieku po Chrystusie. Najbardziej ozdobne ossuarium (z kilkoma kompletnymi szkieletami wewnątrz) zostało opatrzone napisem: *Józef, syn Kaifasza*. Wielu uczonych jest przekonanych, że jest to grobowiec i ossuarium Kaifasza, arcykapłana bezpośrednio zaangażowanego w skazanie Jezusa na śmierć.

W 1961 roku w ruinach Cezarei Nadmorskiej znaleziono inskrypcję zawierającą imię Poncjusza Piłata, prefekta/namiestnika Judei za panowania rzymskiego cesarza Tyberiusza (14-37).

Tak więc w obu przypadkach historia i archeologia potwierdzają istnienie dwóch najważniejszych postaci związanych ze skazaniem Chrystusa na śmierć.

Świeccy historycy z pierwszego i drugiego wieku naszej ery także pisali o Jezusie z Nazaretu. Tacyt (55-120), rzymski historyk, pisał o Chrystusie i o Jego skazaniu przez Poncjusza Piłata za panowania Tyberiusza, jak również o pierwszych chrześcijanach w Rzymie. Pliniusz Młodszy (62-114), rzymski namiestnik Bitynii i Pontu, pisał w latach 112-113 do cesarza Trajana, zapytując, jak powinien traktować chrześcijan. Opisał ich jako spotykających się określonego dnia tygodnia przed świtem w celu wspólnego śpiewania pieśni na cześć jakiegoś boga.

Tego rodzaju odkrycia archeologiczne i źródła historyczne są dodatkowym pozabiblijnym potwierdzeniem istnienia Jezusa, dowodząc, że był On czczony w okresie pięćdziesięciu lat po swojej śmierci i swoim wniebowstąpieniu. Oczywiście ewangelie są głównym źródłem informacji o Jezusie, więc powinniśmy studiować je uważnie, by dowiedzieć się więcej o Nim i Jego życiu.

Choć dobrze jest mieć archeologiczne dowody na poparcie naszej wiary, dlaczego musimy się nauczyć, by nie uzależniać naszej wiary od takich dowodów, choćby najbardziej wymownych?

⁴⁷ Józef Flawiusz, *Dawne dzieje Izraela* 18,4,2-3, Poznań 1979, wyd. 2, s. 843-844 (przyp. red.).

Nikt z nas nie żyje w próżni. Nasze wybory zależą nie tylko od nas samych, ale także i od innych ludzi. Podobnie życie ludu Bożego w starożytności znajdowało się pod wpływem innych ludzi żyjących ówczesnie. W 11. rozdziale *Listu do Hebrajczyków*, słynnym rozdziale poświęconym wierze, dostrzegamy podsumowanie wpływu, jaki wywierali wymienieni tam bohaterowie wiary.

Przeczytaj 11. rozdział *Listu do Hebrajczyków*. Czego możemy się nauczyć od tych starożytnych bohaterów, studiując ich życie?

Henoch .....

Noe .....

Abraham .....

Sara .....

Józef .....

Mojżesz .....

Rahab .....

Samson .....

Wiara to nie tylko wierzenie w coś lub kogoś, ale także działanie zgodne z tym przekonaniem. Biblijna wiara jest czynna. Taka wiara jest poczytywana za sprawiedliwość. Czyny wiary zmieniają bieg historii, a zależą od polegania na Słowie Bożym.

Noe pracował w głębokiej wierze, gdy budował arkę. Ufał Słowu Bożemu bardziej niż swojemu doświadczeniu i rozumowi. Ponieważ nigdy wcześniej nie padał deszcz, doświadczenie i rozum podpowiadały mu, że potop jest absolutnie niemożliwy. Ale Noe był posłuszny Bogu i dzięki temu ludzkość przetrwała. Abraham, powołany jako Abram, opuścił Ur w południowej Mezopotamii, wówczas jedno z najnowocześniejszych miast świata, i wyruszył, nie wiedząc, dokąd Bóg go zaprowadzi. Postanowił jednak działać zgodnie ze słowem Bożym. Mojżesz — zamiast tronu w Egipcie, największym imperium w owym czasie — wybrał los pasterza prowadzącego lud Boży do Ziemi Obiecanej. Zaufał głosowi Wszechmocnego przemawiającego do niego z płonącego krzewu. Rahab postanowiła zaufać wieści o Bożym wyzwoleniu. Ukryła więc dwóch zwiadowców, przyłączyła się do ludu Bożego i stała się częścią drzewa genealogicznego Jezusa. Jakże niewiele wiemy o tym, jak nasze decyzje wpłyną na życie niezliczonych osób w naszym pokoleniu i w następnych generacjach!

Jakie ważne decyzje masz przed sobą? W jaki sposób dokonujesz wyborów i dlaczego właśnie tak?

DO DALSZEGO STUDIUM

„*Biblia* jest najstarszą, najobszerniejszą i najbardziej dostępną kroniką, jaką ludzkość posiada. *Biblia* pochodzi bezpośrednio ze źródła odwiecznej prawdy i w ciągu wieków Pan strzegł jej pierwotnej czystości. Oświecła ona zamierzchłą przeszłość, którą ludzkie poszukiwania daremnie starają się zgłębić. W Słowie Bożym odnajdujemy moc, która stworzyła świat i rozpostarła sklepienie niebieskie. Tylko i wyłącznie w tych kronikach znajdujemy prawdziwy opis pochodzenia człowieka i narodów. Stamtąd czerpiemy wiadomości o dziejach rodzaju ludzkiego; nie są one skalane pychą właściwą człowiekowi ani przesadami”⁴⁸.

„Kto zna Boga i Jego Słowo, ten ma stabilną wiarę w boskość *Pisma Świętego*. Taki człowiek nie testuje *Biblii* przy pomocy ludzkich poglądów naukowych. Poddaje raczej owe poglądy testowi nieomylnego wzorca. Wie, że Słowo Boże jest prawdą, a prawda nie może być wewnętrznie sprzeczna. Gdy nauczanie tak zwanej nauki przeciwstawia się prawdzie Bożego objawienia, to są to tylko ludzkie spekulacje. Przed ludźmi prawdziwie mądrymi badania naukowe otwierają szerokie pola myśli i informacji”⁴⁹.

PYTANIA DO DISKUSJI

1. Wróć do pytania z końca środkowej części lekcji. Owszem, dobrze jest, gdy znajdujemy dowody archeologiczne potwierdzające historię biblijną. Ale co się dzieje, gdy dowody archeologiczne są interpretowane przez naukowców w sposób sprzeczny z historią biblijną? Czy to nie powinno mówić nam o tym, że musimy polegać na Słowie Bożym i ufać mu ponad wszystko, bez względu na twierdzenia archeologów czy jakichkolwiek innych uczonych?

2. Pomyśl o prorocत्वach biblijnych wypełnionych w przeszłości, czego dowody możemy wyraźnie wskazać obecnie. Zwróć uwagę — na przykład — na królestwa ukazane w 2. i 7. rozdziale *Księgi Daniela*. Jak możemy się nauczyć z tych wypełnionych prorocत्व zaufania do Boga w kwestii wypełnienia także tych prorocत्व, które dotyczą jeszcze nadchodzącej przyszłości?

⁴⁸ Ellen G. White, *Wychowanie*, Warszawa 1992, s. 122.

⁴⁹ Taż, *Testimonies for the Church*, t. 8, Mountain View—Omaha 1948, s. 325. Przeczytaj także rozdział *Dawid i Goliat*, w: taż, *Wybrańcy Boga*, Warszawa 2018, wyd. 2, s. 485-489; rozdziały: *Hiskiasz i Wyzwolenie spod okupacji asyryjskiej*, w: taż, *Prorocy i królowie*, Warszawa 2018, wyd. 5, s. 186-190, 196-204. (Przyp. red.): „Obok studium tekstu biblijnego zbadaj czynniki historyczne i kulturowe. Archeologia, antropologia i historia mogą wydatnie przyczynić się do zrozumienia tekstu biblijnego” (*Metody studiowania Biblii*, w: *Oświadczenia, zalecenia i inne dokumenty Generalnej Konferencji Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego*, Warszawa 2003, s. 175).

DZIEŃ EDUKACJI ADWENTYSTYCZNEJ

II kwartał 2020 roku • Zbiórka darów 6 czerwca • Projekt Wyższej Szkoły Teologiczno-Humanistycznej

Wsparcie finansowe Wyższej Szkoły Teologiczno-Humanistycznej w Podkowie Leśnej

Nauczanie i uczenie się Słowa Bożego stanowiło oś duchowego rozwoju w starożytnym Izraelu i Kościele apostołskim. Wypełnienie wielkiego nakazu misyjnego (zob. Mt 28,18-20) wiąże się przede wszystkim z nauczaniem ewangelii i czynieniem ludzi uczniami Chrystusa. Realizujemy to zlecenie na wiele sposobów przez uczenie w domach, zborach, szkołach i na ulicach — „wielokrotnie i wieloma sposobami” (Hbr 1,1), by budować więź z Bogiem i Zbawicielem.

Część tej misji urzeczywistniana jest w polskim Kościele poprzez działalność Wyższej Szkoły Teologiczno-Humanistycznej w Podkowie Leśnej. Nasza uczelnia kształci obecnie kilkaset osób w kraju i za granicą. Poprzez misję różnych instytutów studenci i studentki otrzymują formalne wykształcenie na poziomie licencjackim i magisterskim, ale przede wszystkim zdobywają praktyczne umiejętności, które mogą wykorzystywać w życiu zawodowym. Instytuty teologiczne (biblijno-pastoralny i pedagogiczno-katechetyczny) wyposażają w narzędzia do służby w dziele ewangelii.

W bieżącym roku Wyższa Szkoła Teologiczno-Humanistyczna organizuje także program *Rok dla Jezusa*, w którym połączone zostaną zajęcia akademickie oraz wiele aktywności misyjnych (poznawanie *Pisma Świętego*, nowoczesna misja, wyjazdy studyjne — rok na kampusie szkoły wśród młodzieży z pasją dla Chrystusa).

Serdecznie prosimy o wasze modlitwy, słowa zachęty i konkretne wsparcie finansowe. Dary złożone w tym dniu zostaną w pełni przeznaczone na potrzeby misji i działalność instytutów teologicznych.

Jak złożyć dary?

1. Dary zostaną zebrane podczas drugiej części nabożeństwa. Należy w tym celu przygotować koperty lub zebrać dary w przeznaczonym do tego celu koszyku.
2. Dar można również przekazać bezpośrednio na konto Wyższej Szkoły Teologiczno-Humanistycznej: **73 1750 0012 0000 0000 2757 8314**, z dopiskiem: **Dzień Edukacji Adwentystycznej**.